

לאחוריו, לכן אינו נזיר, כי לא התברר הדבר.

הא אתי לקמן, אם כן הגיע אותו אדם לפנינו, והוברר מי הוא, הוי נזיר!

מני? מי הוא התנא של משנתנו הסובר כך?

אילימא רבי טרפון? א-ת2

מי הוי נזיר?

הרי ביון דבשעתא דקא נזר לא ידע אי פלוני הוא ואי לא, מי חלה עליה נזירות?

והתניא: רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: אין אחד מזה מכל הששה שבמשנתנו נזיר, לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה. כאשר ברור ומפורש שהיא חלה בשעת הנזירות.

אלא רבי יהודה דענין כרי הוא.

דתניא: הריני נזיר על מנת שיהא בכרי הזה מאה בור, והלך ומצאו שנגנב או שאבד — רבי שמעון אומר, ורבי יהודה מתיר. כיון שנגנב ולא תתברר נזירותו.

רבי שמעון סבר, כיון דאילו לא נגנב, דלמא חזו ביה בכרי הזה מאה בור, והוי נזיר, השתא נמי הוי נזיר מספק, למרות שלעולם לא יתברר הדבר.

והבא נמי, כיון דאי אתא אם היה בא אותו אדם לקמן, וידעינן דפלוני הואי, הוי נזיר, השתא נמי, גם עתה שהוא לא הגיע הוי נזיר מספק.

מתניתין:

כוי הוא בעל חי מיוחד במינו, שנחלקו חכמים בהגדרתו.

יש אומרים שהוא בריה בפני עצמה, והוא

לא חיה ולא בהמה.

יש אומרים שהוא כלאים של תיש וצביה [התיש הוא בהמה וצביה היא חיה].

ולכן, יש אומרים שהוא מין חיה, ויש אומרים שהוא מין בהמה, ויש אומרים שהוא תרכובת של שניהם.

ולכן אם אירע שעמדו ששה אנשים,

וראה אחד מהם את הכוי, ואמר:

הריני נזיר, שזה חיה.

ואמר השני: הריני נזיר, שזה אינו חיה.

ואמר השלישי: הריני נזיר שזה בהמה.

ואמר הרביעי: הריני נזיר שאין זה בהמה.

ואמר החמישי: הריני נזיר שזה חיה ובהמה.

ואמר הרביעי: הריני נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה.

והיו שם עוד שלשה אנשים.

ואמר הראשון מבין השלשה הנוספים: הריני נזיר שאחד מכם נזיר.

ואמר השני: הריני נזיר שאין אחד מכם נזיר.

ואמר השלישי: הריני נזיר שכולכם נזירין.

הרי כולן נזירין.

גמרא:

תני ר'א: כל התשעה הם נזירים.

ותניא אידך: אדם אחד יהיו עליו תשע נזירות.

והוינן בה: בשלמא הברייתא האומרת תשעה נזירין, שפיר אפשר להעמידה כמו במשנתנו, כגון דהוי גברי טפי, דאיתפיים ואזיל ביה. שהיו תשעה אנשים, וכל אחד התפיס את נזירותו בקודמים לו.

אלא תשע נזירות לחד גברא — היכי משכחת לה?

בשלמא שית משכחת לה, במי שנדר בעצמו

את כל ששת הנדרים המוזכרים לענין כוי כדתנן במשנתנו.

אבל תלת נוספים — היכי משכחת לה?

אמר רב ששת: כגון שבא אדם נוסף על תשעת הנזירים שבמשנתנו, ודאמר הריני נזיר, ונזירות חבל עלי. שהריני מקבל עלי נזירות כפי כל תשעת הנזירות שאתם קבלתם.

הדרן עלך פרק בית שמאי

פרק שלשה מינים

מתניתין:

ויבשים חרצנים וזגים — מצטרפין זה עם זה להשלים את השיעור.

שלשה מינין ענינים אסורין בנזיר:

א. הטומאה.

ולעיל ד א ולקמן לו ב הוא נלמד מפסוק. על פי לשון התוספות; וראה מה שנתבאר בהערות לעיל ד א בענין צירוף אוכלין ומשקין, וראה עוד שם].

שנאמר בפרשת נזיר: "על נפש מת לא יבוא. לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם".

ב. והתגלחת.

ואין חייב הנזיר עד שיאכל מן הענבים כזית.

שנאמר שם: "תער לא יעבור על ראשו, עד מלאת הימים אשר יזיר לה". קדוש יהיה, גדל פרע שער ראשו".

ג. והיוצא מן הגפן.

וכן כל איסורי נזיר הם בשיעור של כזית. ואפילו יין, שהוא משקה, שיעור שתייתו לנזיר הוא בכזית. על אף שבכל האיסורים שבתורה, שיעור המשקה הוא ברביעית.⁽¹⁾

שנאמר: "מיין ושכר יזיר. חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה, וכל משרת ענבים לא ישתה, וענבים לחים ויבשים לא יאכל. כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל".

וכל היוצא מן הגפן — כגון ענבים לחים

רמשיכה המשנה ואומרת — דל-ב

זה שאמרנו, שכל איסורי נזיר ואפילו משקין הן בכזית, לדברי משנה אחרונה הם —

אבל משנה ראשונה אומרת: (1) אינו חייב הנזיר עד שישתה רביעית יין.

מינה לענין אכילה" [וכמבואר בגמרא לח ב]. ובתוספות לקמן לח ב מבואר כיצד משערין משקין בכזית "מביאין זית אגורי, ושוקעו בכוס מלא יין, והיין שיוצא ממנו, אם שותה כיוצא בו, היינו כזית". וראה עירובין ד א וסוכה ו א לענין שיעור זה אם משערין אותו בכוס מלא מים או בכוס מלא יין.

1. ביאור השיטות במשנה בענין שיעור איסורי נזיר, הוא על פי שיטה אחת בתוספות לקמן לח ב; ואולם שיטת רבינו תם בתוספות לקמן אינה כן, ותבאר שיטתו לקמן לח ב.

כתבו התוספות בסוכה ו א: "צריך לומר דמשמע ליה, דכי קתני "עד שיאכל מן הענבים כזית", הוא הדין בשתיה. ומשנה ראשונה שאומרת "עד שישתה רביעית", הוא הדין באכילה. אלא מר נקיט אכילה, משום דיליף מינה לענין שתיה, ומר נקיט שתיה, משום דיליף

1* א. הב"ח מחק תיבת "אומרת" מן המשנה, וצריך ביאור טעמו; ובתוספות עירובין ד א